

lagt med en saadan Udsigt over alt det vundne Udbytte, som Sagens Vigtighed tilvisse maatte fortjene.

Dels har nemlig det bevilgede Beløb kun endnu staaet til Disposition i omtrent Halvdelen af Finantsaaret, dels maatte Arbejderne i Marken for en Del udsættes til Høstens begyndende Afslutning for ikke at bestadige Sæden, og dels endelig ere ingen af de optagne Kort eller af de udsørgelige Beretninger, som kræde Rentegning, Sammenstilling og Renskrift, indtil nu indkomne til Direktionen, hvilket man efter Tidens Korthed heller ikke med Grund kunde vente. Jeg skal derfor indskrænke mig til at forelægge en kort Udsigt over Planen for Arbejdet og de til sammes Udførelse allerede trufne Foranstaltninger.

Da det først og fremmest er Opgaven, ved de bedste forhaandenværende Kræfter at tilveiebringe saa nyttige Kort og saa udvidede Fredninger som muligt paa den billigste Maade, antog jeg det for rettest at opfordre Sagkyndige i forskellige Egne af Landet til at dele det til Formaalets Fremme fornødne, overordentlig betydelige Arbejde. Jeg maatte ogsaa anse det for rigtigt, at Undersøgelserne og Fredningerne kunde paabegyndes i flere Landsdele, ikke alene fordi Mindesmærker overalt i Landet trænge til Fredning, men ogsaa fordi det kunde være nyttigt at vække Interessen for Mindesmærkernes Bevarelse i Befolkningen paa forskellige Punkter.

I Genhold hertil blev det overdraget Cand. mag. S. Petersen som Oldkyndig og Arkitekt Løffler som Tegner at bereise og undersøge Horns Herred i Nordsjælland, hvor de have opholdt sig i nogle Maaned, og hvorfra de nylig have hjembragt en stor Mængde Bidrag til Høikort, ledjagede af Optegnelser og Afbildninger. Forskjellige Fredninger af Mindesmærker ere indlebede, ikke alene ved Forhandlinger om Kjøb, men ogsaa ved velvillig Smøbekommen af flere Godseiere, navnlig de Herrer Kammerherre, Stiftamtmand, Baron Ville-Bræhe til Svanholm, Godseier Hellmeis til Dverbjerg og Proprietær Møller til Storgaarden, som have erklæret at ville, uden Udgift for det Offentlige, i Sammes Interesse frede de vigtigste Oldtidsminder paa deres Eiendomme, hvorom behørig Reservation vil blive gjort i de paagældende Fæste- og Skjødebreve. Et høist mærkeligt og sjældent Træ-Krucifix fra den ældre Middelalder er ogsaa ved denne Leilighed blevet opdaget henliggende paa Kirkeloftet i Skullev, hvorfra det, som ubrugeligt for Kirken, med Kirkeæterens Samtykke nu er afgivet til Musæet for de nordiske Oldtider.

Paa lignende Maade have Oldforskeren, Professor C. Engelhardt, og Tegneren, Hr. Magnus Petersen, bereist Den Mors i Limfjorden. I Dens samtlige 32 Sogne ere over 900 Gravhøje foruden Boldsteder m. m. opførte paa Sognekort, ligesom ogsaa alle Dens Kirker og andre Fortidsminder ere beskrevne og afbildede paa 80 smukke Blade. Flere Fredninger af Mindesmærker paa Præstegaardsjorder ere alt i værkfatte, og flere andre ville blive indlebede. Ligesom ogsaa denne Rejse har foranlediget Indførelsen til Musæet af mærkelige Fund, saaledes har den bidraget til at samle de ved Auktion adspalttede Dele af et overordentlig interessant, her i Landet i sin Art næsten enestaaende Alterbord af Granit fra Nødning Kirke i Salling, som har hvilet paa fire Granitsøiler, blandt hvilke en er udbygget i Form af en Bistop. Dette ved Provstefyn udsatte Alter er nu tilligemed de nævnte Søiler fra tre Steder paa Mors og i Salling erhvervet for Musæet og derved bevaret fra en ellers sikker Undergang.

Et væsentligt Bidrag til denne Fredning er ogsaa ydet af en anden Undersøgelseskommission, bestaaende af Adjunkt Feddersen i Viborg og af Arkitekt Uball i Randers, som Direktionen ligeledes har udsendt til Salling og andre Egne mellem Skive, Viborg og Randers. Fra denne Kommission, som endnu ganske nylig har været paa Rejse, er hidtil ingen Beretning indkommen; men flere vigtige Oplysninger ere allerede ved dens Hjælp komne tilstede.

For endvidere at benytte det sjældne Kjendskab til de jydske Kirkebygninger, hvoraf Pastor Helms i Sandrup ved Varde er i Besiddelse, har Direktionen formaaet ham til at paabegynde Undersøgelser i denne Retning i det jydlige Jylland. Efter hans foreløbige Indberetning har han, begyndende ved Landets nuværende sydligste Grænse, beset og beskrevet Kirkerne i Ribe, i det forrige Ærningelehnste, paa Mars og Jans, i Bjording, Malt, Stads og tildels Vester Horns Herreder, samt Kirken i Varde.

Ligesom endelig en Mængde værdifulde Tegninger af Kirker, kirkelige Gjenstande, Oldtidsminder m. m. ere erhvervede fra forskjellige Kunstnere, saaledes er der ogsaa foranlediget lovformelige Fredninger af en Del Oldtidsminder, dels ved Gaver, saavel af Bøddikere Kommune paa Bornholm som af Private, og dels ved Kjøb. Navnlige maa det fremhæves, at Postægernester Bech til Baldbygaard ved Slagelse atter ved thinglest Skjode har ffænknet det Offentlige